

โครงการแม่ลูกสุขภาพดีทุกชีวิมีสุข

หลักการและเหตุผล

จากการวิเคราะห์สถานการณ์งานอนามัยแม่และเด็ก พบปัญหาและอุปสรรคขัดขวางต่อการภาวะสุขภาพแม่และเด็กในหลายประเด็น ได้แก่ การจัดระบบบริการที่ยังคงด้อยคุณภาพ คือ มาตรฐานบริการด้านการให้ความรู้แก่ ผู้รับบริการตามหลักสูตรโรงเรียนพ่อแม่ เหตุด้วยความแออัดของผู้รับบริการ จึงเน้นด้านการตรวจสุขภาพกายเป็นหลัก ส่วนการให้ความรู้ฝึกทักษะอย่างมีส่วนร่วมตามมาตรฐานโรงเรียนพ่อแม่ มีเพียงร้อยละ ๓๕ ที่พ่อเข้ารับความรู้ตามหลักสูตรโรงเรียนพ่อแม่ หญิงตั้งครรภ์ฝากครรภ์ครั้งแรกเมื่ออายุเท่ากับหรือน้อยกว่า ๑๒ สัปดาห์ ร้อยละ ๕๕.๘ หญิงตั้งครรภ์ฝากครรภ์คุณภาพครบ ๕ ครั้ง ร้อยละ ๕๕.๘๔ นอกจากนี้ภาวะสุขภาพของมารดาที่มีผลต่อการพัฒนาเด็กแรกเกิด - ๕ ปี ได้แก่ หญิงตั้งครรภ์มีภาวะโลหิตจาง ร้อยละ ๑๒.๓ อัตราการตั้งครรภ์ของแม่อายุน้อยกว่า ๒๐ ปี สูงร้อยละ ๑๘.๘ คู่สมรสประมาณ ๑๗,๐๐๐ คู่ต่อปี เสี่ยงต่อการมีลูกเป็นโรคธาลัสซีเมียชนิดรุนแรงที่ต้องได้รับการรักษาตลอดชีวิต และอัตราการตายมารดา ๓๖.๗ ต่อแสนการเกิดมีชีพ ซึ่งสูงกว่าเป้าที่กำหนดไว้ (๑๕ ต่อแสนการเกิดมีชีพ) ส่วนภาวะด้านสุขภาพที่มีผลต่อการพัฒนาการเด็ก ได้แก่ อัตราทารกแรกเกิดขาดออกซิเจน ๒๕.๖ : ๑,๐๐๐ การเกิดมีชีพ อัตราทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อยกว่า ๒,๕๐๐ กรัม ร้อยละ ๘.๑ อัตราเด็กอายุต่ำกว่า ๒ ปี ติดเชื้อเอช ไอ วี จากแม่สู่ลูก ร้อยละ ๕.๗ อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว ๖ เดือน ร้อยละ ๕๕.๓ เด็กมีน้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ ร้อยละ ๗.๖ ส่วนสูงเทียบอายุ พบเตี้ย ร้อยละ ๑๓.๑ น้ำหนักเทียบส่วนสูง พบผอม ร้อยละ ๖.๖ และเด็กแรกเกิด - ๕ ปี ได้รับการตรวจคัดกรองพัฒนาการ ร้อยละ ๘๗.๓ เด็กแรกเกิด - ๕ ปี มีพัฒนาการสมวัยทุกด้าน ร้อยละ ๗๒.๕ เพื่อแก้ปัญหาสุขภาพแม่และเด็ก กรมอนามัยจึงได้จัดทำ “โครงการแม่ลูกสุขภาพดีทุกชีวิมีสุข” โดยมีเด็กเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา ที่ถือว่าการอนามัยแม่และเด็กเป็นบริการสุขภาพพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพประชากร ซึ่งเริ่มตั้งแต่การดูแลครรภ์ เพื่อให้การตั้งครรภ์และการคลอดมีคุณภาพ มารดาและทารกปลอดภัย ปราศจากภาวะแทรกซ้อน และมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง ต่อเนื่องถึงการให้การดูแลเด็กช่วงปฐมวัย เพื่อให้เด็กเจริญเติบโตและพัฒนาการสมวัยอย่างองค์รวม มีสุขภาพะทางกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา รวมทั้งชุมชนมีส่วนร่วม ในการพัฒนาคุณภาพบริการของโรงพยาบาล เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์

๑. พัฒนาองค์ความรู้และระบบการบริการอนามัยแม่และเด็กที่มีมาตรฐานและอย่างต่อเนื่อง
๒. เพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ การดำเนินงานอนามัยแม่และเด็ก แก่ทีมประเมิน
๓. เพิ่มการฝึกทักษะทีมประเมิน ให้มีความชำนาญในการประเมินในงานอนามัยแม่และเด็ก
๔. เป็นวิทยากรในงานอนามัยแม่และเด็ก
๕. เชิดชูเกียรติและมอบโล่แก่โรงพยาบาลที่ผ่านการประเมิน และโล่ตำบลนมแม่เพื่อพัฒนาการเด็กอย่างองค์รวม

กลุ่มเป้าหมาย

ทีมประเมินมาตรฐานงานอนามัยแม่และเด็กระดับเขต ๑๒ ศูนย์อนามัย ผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ แพทย์ พยาบาล นักวิชาการ ตำรวจตระเวนชายแดนและครูการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ในพื้นที่ทุรกันดารภาคเหนือ และ ผู้ที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมดำเนินการ

๑. พัฒนาระบบบริการอนามัยแม่และเด็กคุณภาพ
 - ๑.๑ ประชุมผู้เชี่ยวชาญทบทวนมาตรฐาน ANC, LR, WCC และหลักสูตรการอบรมทีมประเมินมาตรฐานและวิทยากร โดยบูรณาการระหว่างกรมในกระทรวงสาธารณสุข วันที่ ๑๘ - ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๗
 - ๑.๒ อบรมเชิงปฏิบัติการทีมประเมินมาตรฐานงานอนามัยแม่และเด็กระดับเขต ตำบลนมแม่ เพื่อพัฒนาการเด็กอย่างองค์รวม ศูนย์เด็กเล็กคุณภาพ วันที่ ๑๕ - ๑๖ มกราคม ๒๕๕๘ ณ โรงแรมริเวอร์วิว เฟลส จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๒. ประเมินและรับรองมาตรฐานงานอนามัยแม่และเด็กในโรงพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ตำบลนมแม่เพื่อพัฒนาการเด็กอย่างองค์รวม ศูนย์เด็กเล็กคุณภาพ ระหว่างเดือนธันวาคม ๒๕๕๗ - พฤศจิกายน ๒๕๕๘
๓. สัมมนาวิชาการอนามัยแม่และเด็ก ครั้งที่ ๗ “กลไกการขับเคลื่อนงาน โดย MCH Board” และจัดนิทรรศการงานอนามัยแม่และเด็ก ระหว่างวันที่ ๒๘ - ๒๙ มกราคม ๒๕๕๘ ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร
๔. ประชุมพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการจัดการความเสี่ยงทางสุติกรรม ระหว่างวันที่ ๑๖ - ๑๗ เมษายน ๒๕๕๘ ผู้เข้าประชุม จำนวน ๑๘๐ คน ณ ศูนย์อนามัยที่ ๗ อุบลราชธานี
๕. นิเทศ ติดตามงานอนามัยแม่และเด็ก

ระยะเวลาดำเนินการ ตุลาคม ๒๕๕๗ - ธันวาคม ๒๕๕๘

งบประมาณ งบประมาณแผนงานด้านพัฒนาสาธารณสุข จำนวน ๓,๑๖๐,๐๐๐.- บาท
(สามล้านหนึ่งแสนหกหมื่นบาทถ้วน)

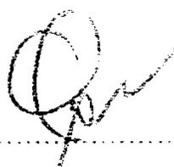
หน่วยงานรับผิดชอบ สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย

การประเมินและบริหารจัดการความเสี่ยง

ความเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	การป้องกันความเสี่ยง
- กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วม ดำเนินกิจกรรมไม่ครบ	ปานกลาง	มาก	- ประสานหน่วยงาน ล่วงหน้าและชี้แจง ผลประโยชน์ที่จะได้รับ จากการดำเนินงาน
- การดำเนินงานไม่เป็นไป ตามกำหนดการ	ปานกลาง	มาก	- จัดทำแผนกำกับกับการ ปฏิบัติงาน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ทีมประเมินมาตรฐานงานอนามัยแม่และเด็กระดับเขต มีความรู้ความสามารถในการเป็นวิทยากร และประเมินมาตรฐานงานอนามัยแม่และเด็ก ส่งผลให้โรงพยาบาลมีการพัฒนาระบบการให้บริการอนามัยแม่และเด็ก ที่มีคุณภาพ ส่งผลให้ลูกเกิดรอด แม่ปลอดภัย เด็กพัฒนาการสมวัย

ผู้รับผิดชอบโครงการ

(นางจินตนา พัฒนพงศ์)

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มอนามัยแม่และเด็ก

ผู้เสนอโครงการ

(นายदनัย ธีวันดา)

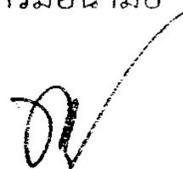
ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมสุขภาพ

ผู้เห็นชอบโครงการ

(นายณัฐพร วงษ์ศุทธิภากร)

รองอธิบดีกรมอนามัย

ผู้อนุมัติโครงการ

(นายพรเทพ ศิริวนารังสรรค์)

อธิบดีกรมอนามัย